

EGYSZERŰ VÁLASZTÁS

Útmutató: E feladatokban egy kérdés és öt válasz található. Minden ilyen típusú feladatban egy válasz teljesen helyes, ezt kell kiválasztania és a nagybetű bekarikázásával megjelölnie. Valamennyi feladat megoldása után a jelöléseket át kell vezetnie az értékelő lapra. A helyes válasz nagybetűjét „X”- jellel húzza át!

1. Melyik hegységrendszerhez tartozik az Atlasz?

- A) Kaledóniai
- B) Variszkuszi
- C) Pacifikus
- D) Eurázsiai
- E) Armorikai

2. Mi az időjárási front?

- A) A keletről érkező kontinentális légtömeg
- B) A talaj közelében kialakult éghajlat
- C) Az Atlanti-óceán felől érkező légtömeg
- D) Az eltérő hőmérsékletű légtömegek érintkezési felülete
- E) A megváltozott légnyomás

3. Melyik felszín alatti víz szintje változik a leggyorsabban az esőzések, illetve a száraz időszakok hatására?

- A) A rétegvízé
- B) A talajvízé
- C) A kasztvízé
- D) Az artézi vízé
- E) A termálvízé

4. Mikor keletkezett a Bakony bauxitja?

- A) Perm időszakban
- B) Kréta időszakban
- C) Jura időszakban
- D) Triász időszakban
- E) Karbon időszakban

5. Milyen éghajlata van Calcuttának?

- A) Egyenlítői
- B) Mediterrán
- C) Trópusi monszun
- D) Nedves kontinentális
- E) Trópusi átmeneti

6. Egész évben felszálló légáramlások uralkodnak területén.

- A) Kalahári-medence
- B) Arab-félsziget
- C) Dekkán-fennsík
- D) Nílus völgye
- E) Kongó-medence

7. Melyik éghajlatra jellemző talaj a terra rossa?

- A) Szavanna
- B) Mediterrán
- C) Száraz kontinentális
- D) Mérsékeltövi sivatagi
- E) Egyenlítői

8. Észak-Amerika melyik tavából induló folyón alakult ki a Niagara-vízesés?

- A) Huron
- B) Felső-tó
- C) Erie
- D) Ontario
- E) Michigan-tó

9. Melyik kőzetcsoporthoz tartozik a homokkő?

- A) Magmás
- B) Átalakult
- C) Üledékes
- D) Vegyi üledékes
- E) Szerves eredetű üledékes

10. Melyik hegység keletkezett gyűrődéssel?

- A) Alpok
- B) Balti-ösföld
- C) Kelet-afrikai-magasföld
- D) Skandináv-hegység
- E) Dél-kínai-hegyvidék

11. Mi jellemző a ciklonra?

- A) A Föld felszínével párhuzamosan mozgó légáramlás
- B) Légörvény, amelynek központjában alacsony légnyomás uralkodik
- C) Légörvény, amelynek központjában a levegő leszáll
- D) Száraz, derült időjárást okoz
- E) Az erősen lehűlt szárazföldek felett alakult ki

12. Mikor keletkezik dér?

- A) Ha a levegő hőmérséklete eléri a harmatpontját
- B) Ha a levegő lehül, és vízgőztartalma kicsapódik
- C) Ha a lehűlt fölé melegebb, páradús levegő érkezik
- D) Ha a kisugárzással lehűlt felszín lehűti a levegő alsó rétegét, és a kicsapódó vízgőz apró cseppekben válik ki a felszín tárgyain
- E) Ha a tútelített levegőből derült, szélcsendes időben 0°C alatt kicsapódik a vízgőz a felszín közelében lévő tárgyakra

13. Melyik Föld-típusú vagy kőzetbolygó?

- A) Jupiter
- B) Mars
- C) Uránusz
- D) Szaturnusz
- E) Neptunusz

14. Mikor keletkezett Földünk kőolaj-készletének döntő része?

- A) A holocénben
- B) Az óidőben
- C) Az újidőben
- D) A középidőben
- E) Az ősidőben

15. Melyik hegységben találhatunk karsztformákat?

- A) Mátra
- B) Bükk
- C) Visegrádi-hegység
- D) Börzsöny
- E) Soproni-hegység

16. Melyik hegységünkre jellemző a feketeköszén előfordulása?

- A) A Mecsekre
- B) A Velencei-hegységre
- C) A Bükkre
- D) A Soproni-hegységre
- E) A Gerecsére

17. Melyik hegy a Dunántúl legmagasabb pontja?

- A) A Kőrös-hegy
- B) A Pilis
- C) Az Írott-kő
- D) A Kab-hegy
- E) Dobogó-kő

18. Melyik kőzetre jellemző a „suvasodás” vagy földesuszamlás?

- A) A homokra
- B) Az agyagra
- C) A löszre
- D) A palára
- E) A homokkőre

19. Mi alakította ki a fjordokat?

- A) A víz munkája
- B) A szél munkája
- C) Az Észak-atlanti áramlás
- D) Tektonikus mozgások
- E) A jégtakaró gleccserei

20. Melyik kifejezés nem vonatkozik a vulkáni tevékenységekre?

- A) Magma
- B) Láva
- C) Üledék
- D) Forró gőzök, gázok
- E) Fjellek

TÖBBSZÖRÖS VÁLASZTÁS

Útmutató: E feladatokban egy állításhoz négy földrajzi fogalom – ország vagy város – tartozik. Az állítás nem csak egy fogalomra vonatkozhat, hanem többre is, az alábbi variációk szerint:

- A) Az állítás az 1.,2. és a 3. országra, városra vagy fogalomra igaz
- B) Az állítás az 1.és 3. országokra, városra vagy fogalomra igaz
- C) Az állítás a 2. és a 4. országra, városra vagy fogalomra igaz
- D) Az állítás csak a 4. országra, városra vagy fogalomra igaz
- E) Az állítás mind a négy országra, városra vagy fogalomra igaz

Feladat: válassza ki a variációk közül a helyes válasz megfelelő betűjelét, és az értékelő lapon X jellel húzza át a helyes választás nagybetűjelét!

21. Az óceáni légtömegek uralmának következménye Nagy-Britanniában.

- 1. A gyakori leszálló légáramlások
- 2. A meleg tengeráramlás fölötti enyhe levegőből gyakran kiválik a köd
- 3. Az uralkodó szél keletről nyugat felé fúj
- 4. Sok és gyakori a csapadék

22. A Csendes-óceán és az Atlanti-óceán is mossa partjait.

- 1. Kanada
- 2. Peru
- 3. Amerikai Egyesült Államok
- 4. Brazília

23. Alacsony légnyomású öv jellemzi.

- 1. Északi 60° szélességi kör
- 2. Déli 30°szélességi kör
- 3. Egyenlítő
- 4. Északi-sark

24. A Ráktérítő áthalad az ország területén.

- 1. Szaúd-Arábia
- 2. Brazília
- 3. Mexikó
- 4. Kenya

25. Az Északi-tenger vízgyűjtőjéhez tartozik.

- 1. Visztula
- 2. Rajna
- 3. Loire
- 4. Elba

26. Éghajlatválasztó hegység.

1. Skandináv- hegység
2. Dinári-hegység
3. Balkán- hegység
4. Appalache

27. Az Északi-tenger mélyén rejtőző szénhidrogénmezők között a felsoroltak közül leggazdagabbakkal rendelkezik.

1. Dánia
2. Németország
3. Svédország
4. Nagy-Britannia

28. Mi az oka a Szahara sivatag kialakulásának?

1. A Baktérió mentén leszálló légáramlás.
2. A part mentén húzódnó hideg tengeráramlás.
3. Az Andok felől alábukó szél.
4. A Ráktérió mentén leszálló légáramlás.

29. Területén ösföld van.

1. Oroszország
2. India
3. Kanada
4. Finnország

30. Melyik folyó tartozik az Égei-tenger vízgyűjtő területéhez?

1. Marica
2. Pó
3. Vardar
4. Dráva

31. Üledékes kőzet.

1. Kristályos pala
2. Homokkő
3. Gneisz
4. Mész

32. Melyek a légkör állandó gázai?

1. Oxigén
2. Szén-dioxid
3. Nitrogén
4. Ózon

33. Igen nagy mangántelepekkel rendelkezik.

1. India
2. Jamaica
3. Brazília
4. Bulgária

NÉGY ÉS ÖTFÉLE ASSZOCIÁCIÓ

Útmutató: E feladatokban a nagybetűvel jelölt fogalmak (vonatkozások) és az állítások közötti kapcsolatokat kell felismernie. A feladatok megoldásakor ügyeljen arra, hogy először az állítást kell elolvasni, és csak ezután kell hozzákeresni a megfelelő fogalom vagy vonatkozás nagybetűjét!

Az értékelő lapon X jellel húzza át a helyes válasz nagybetűjelét!

- A) Hidegfront
- B) Melegfront
- C) Mindkettőre vonatkozik
- D) Egyikre sem vonatkozik

- 34. A meleg levegő áramlik a hideg levegőjű területre
- 35. Gyakran felhőszakadással és jégesővel jár együtt
- 36. A hideg levegő magasba emeli a melegebb levegőt
- 37. Megérkezésük hőmérsékleti és légnyomásváltozással jár
- 38. 2-3 napig nagy szélességben hull csapadék
- 39. Derült időjárás jellemzi a front érkezését
- 40. Megérkezésük csapadékos időt jelent
- 41. Lassan siklik fel a magasba a levegő
- 42. Gomolyfelhőből hull a csapadék
- 43. Rétegfelhőből hull a csapadék

- A) Újidő
- B) Óidő
- C) Középidő
- D) Mindháromra vonatkozik
- E) Egyikre sem vonatkozik

- 44. Hegységek keletkeztek
- 45. Ásványkincsek keletkeztek
- 46. Hazánk területén ekkor képződött a Velencei-hegység
- 47. A fiatal lánchegységek kialakulásának fő időszaka ekkorra tehető
- 48. Az első alagzátányok megjelenésének ideje
- 49. A mecseki vörös homokkő is ekkor képződött
- 50. A Vértes és a Gerecse barnakőszénének képződési ideje
- 51. A kambrium időszaka ebben az időben volt
- 52. A Pacifikus-hegységrendszer kialakulásának kezdete
- 53. Ebben az időben négy hegységképződés változtatta meg Földünk felszínét
- 54. Üledékekkel borított, összetört, vetődött röghegységek kialakulásának az ideje
- 55. A Finn-tóhátság kialakulásának az ideje

- A) Kőszó
- B) Andezit
- C) Csillámpala
- D) Feketekőszén
- E) Vörös homokkő

- 56. Átalakult kőzet
- 57. Szerves eredetű kőzet
- 58. Magmás eredetű kőzet
- 59. Törmelékes üledékes kőzet
- 60. Vegyi üledékes kőzet
- 61. Börzsöny fő építőkőve
- 62. Soproni-hegységben található
- 63. Balaton-felvidék a fontos előfordulási helye
- 64. A Mecsek fontos ásványkincse
- 65. Száraz éghajlatú tengeröblökben halmozódott fel
- 66. Az Erdélyi-medence fontos ásványkincse
- 67. A perm időszakban keletkezett
- 68. A miocén korban keletkezett
- 69. A karbon időszakban keletkezett
- 70. A láperdők anyagából keletkezett

- A) Napenergia
- B) Geotermikus energia
- C) Vízenergia
- D) Szélenergia

- 71. Jellegzetes hasznosítói pl. Dánia, Hollandia
- 72. Radioaktív anyagok bomlásával keletkező hőenergia
- 73. Az árapály jelensége is forrása lehet
- 74. Jellegzetes felhasználói pl. Izland, Új-Zéland, Olaszország
- 75. Hasznosítása a térítői övben lehet a leggazdaságosabb
- 76. Egész évben hasznosítható, függetlenül az éghajlati, időjárási adottságoktól

- A) Folyóvíz munkája
- B) Tenger munkája
- C) Jég munkája
- D) Szél munkája
- E) Mindegyikre vonatkozik

- 77. Lepusztulást és felhalmozódást egyaránt eredményez
- 78. Csak kisebb átmérőjű szemcséket képes szállítani
- 79. Főként a magas hegységekben jellemző
- 80. „V” alakú völgyet alakít ki
- 81. Abráziós partfalat alakít ki
- 82. Észak-Európa sziklamedencés tájait alakította ki
- 83. Dúnéket hoz létre
- 84. Felszínformákat alakít ki
- 85. Turzásokat hoz létre
- 86. A sivatagok területén jellemző felszínformáló tényező
- 87. Eróziós tevékenysége a tenger szintjében szűnik meg
- 88. Nagy-Britannia nyugati partvidékének fő formálója
- 89. Norvégia partvidékének fő alakítója volt
- 90. Teraszokat hoz létre
- 91. Építőmunkát végez

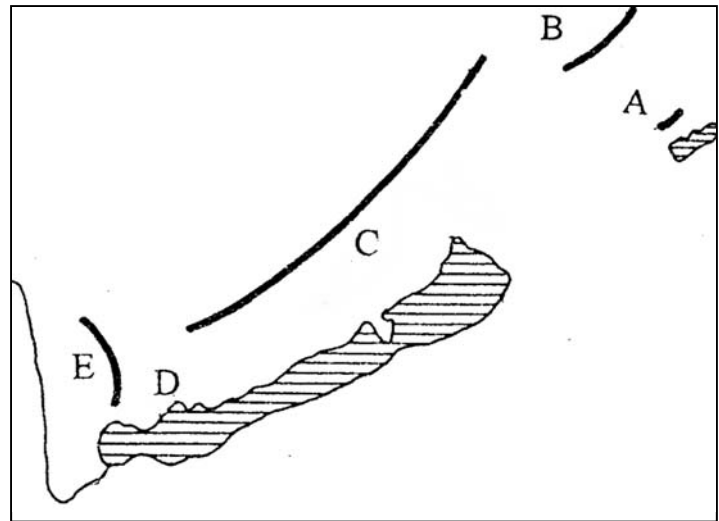
- A) Ósmasszívumok
- B) Síkságok
- C) Röghegységek
- D) Mindháromra vonatkozik
- E) Egyikre sem vonatkozik

- 92. Több ezer méter magasak, párhuzamos vonulataik közé mély völgyek és medencék ékelődnek.
- 93. A nehézfémek érceinek a legnagyobb lelőhelyei.
- 94. Ilyen terület a Dinári-hegység.
- 95. Színes- és nemesfémek érceiben gazdag terület.
- 96. Középmagas vagy alacsony hegységek, besüllyedt medencék, árkok teszik változatossá felszínüket.
- 97. A legtöbb ilyen terület süllyedő medence feltöltődésével keletkezett.
- 98. Az első kéregszigetek köré gyűrődő hegységek lepusztulásával keletkezett.
- 99. Ilyen hegység a Rodope.
- 100. A mezőgazdasági művelés fő területei.
- 101. Ilyen az Angara területe.
- 102. Területükön roppant tömegű feketekőszén, helyenként kőolaj, kősó és kálisó képződött.
- 103. Területükön gyakori a földrengés.
- 104. A Variszkuszi-hegységrendszer legjelentősebb maradványai.
- 105. Ilyen terület van Észak-Európában.
- 106. A tenger szintje alatt is elhelyezkedhet.

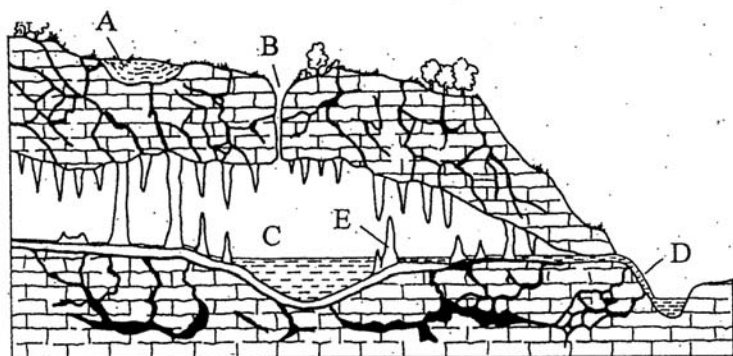
RAJZOS FELADATOK

Útmutató: Ezekben a feladatokban az ábra mellett található állításokat kell egyeztetni a nagybetűvel jelölt ábrarészletekkel. A feladatok megoldása során ügyeljen arra, hogy először az állítást kell elolvasnia, és csak azután kell kikeresnie az ábra megfelelő részletét (nagybetűjét). A helyes válasz nagybetűjét X jellel húzza át az értékelő lapon!

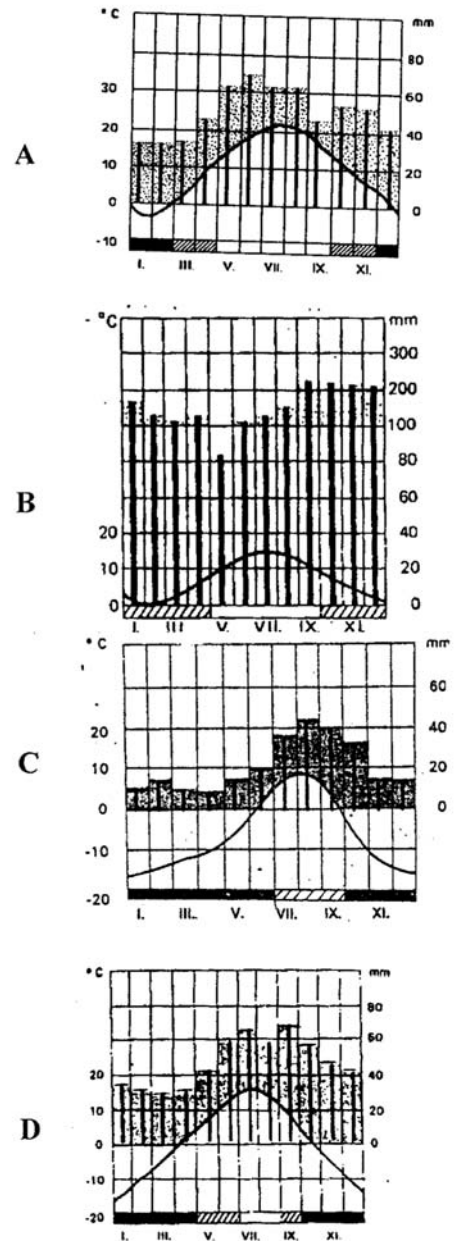
- 107. **Keszthelyi-hegység**
- 108. **Bakony**
- 109. **Badacsony**
- 110. **Vértes**
- 111. **Velencei-hegység**
- 112. **Területén gránit található**
- 113. **Területén bazalt található**
- 114. **Tanúhegy**
- 115. **Mangánbányászat területe**
- 116. **A Variszkuszi-hegységrendszerhez tartozik**

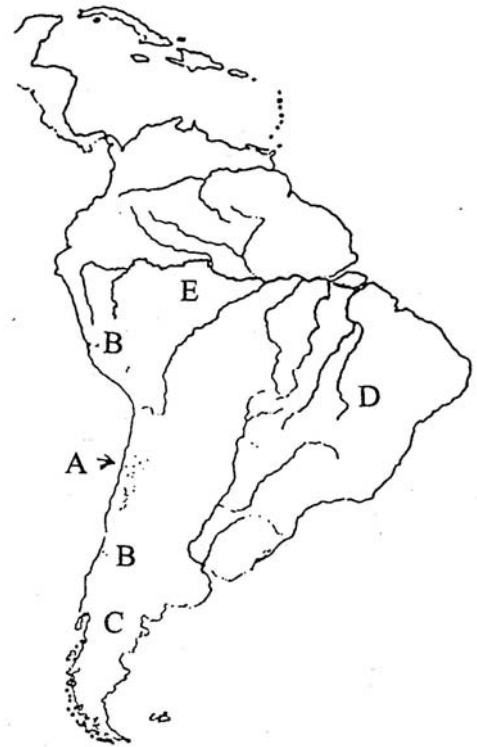
- 117. **Víznyelő**
- 118. **Álló cseppkő**
- 119. **Dolina**
- 120. **Karszt-forrás**
- 121. **Búvópatak**

122. Óceáni éghajlat
 123. Nedves kontinentális éghajlat
 124. Tajga éghajlat
 125. Tundra éghajlat
 126. Legértékesebb növényei: búza, kukorica, cukorrépa
 127. Meleg nyár, hideg tél jellemzi
 128. Uralkodó talajtípus a podzol
 129. Fontos kultúrnövényzete: zab, burgonya, cukorrépa
 130. Jellegetes növényzete a moha és a zuzmó
 131. Enyhe tél, hűvös nyár a jellemző
 132. Évi csapadékmennyisége 400-800 mm
 133. Tülevelű erdő az uralkodó
 134. Vadászat, halászat, rénszarvastenyésztés a jellemző foglalkozás
 135. Gyér lakosság, fakitermelés a jellemző
 136. Hosszú, zord és száraz tél a jellemző

- 137. **Brazil-felföld**
- 138. **Andok**
- 139. **Patagónia**
- 140. **Amazonas-medence**
- 141. **Atacama**
- 142. **Száraz kontinentális éghajlata van**
- 143. **Az egyenlítői szakaszon függőleges övezetesség alakult ki**
- 144. **Területén egyenlítői éghajlat alakult ki**
- 145. **Természetes növénytakarója a szavanna**
- 146. **Itt jött létre a hideg sivatag**
- 147. **Jellemző talaja a kilúgozott vörösföld**
- 148. **Ezüst, réz és ónkészlete világviszonylatban is kiemelkedő**
- 149. **Itt található a Föld egyik legnagyobb vasérckészlete**
- 150. **Salétrom bányászata jelentős.**
- 151. **Természetes növényzete az esőerdő.**
- 152. **Területén gyakori a földrengés.**
- 153. **Területének egy része ősmasszívum.**
- 154. **A Föld legnagyobb alföldje.**

MENNYISÉGI ÖSSZEHASONLÍTÁS

Útmutató: E feladatokban két mennyiség („a” és „b”) nagyságrendi viszonyát kell eldöntenie. A három lehetőség a következő:

- A) „a” nagyobb, mint „b”
- B) „b” nagyobb, mint „a”
- C) „a” és „b” egyforma, vagy megközelítően azonos

Feladat: Keresse ki az egyes feladatoknak megfelelő variációt és azt az értékelő lapon X jellel jelölje.

- 155. a) A középídő időtartama
b) Az újidő időtartama
- 156. a) A kontinentális lemezek vastagsága
b) Az óceáni lemezek vastagsága
- 157. a) A déli félgömb kőszénkészlete
b) Az északi félgömb kőszénkészlete
- 158. a) Az Amazonas vízgyűjtőterülete
b) A Nílus vízgyűjtőterülete
- 159. a) A Duna vízhozama árvízkor
b) Az Elba vízhozama árvízkor
- 160. a) A mészkőhegységeink kora
b) A gránithegységeink kora
- 161. a) A működő vulkánok száma Európában
b) A működő vulkánok száma Amerikában
- 162. a) A katonai térképek méretaránya
b) A falitérképek méretaránya
- 163. a) A gránitos kéreg sűrűsége
b) A bazaltos kéreg sűrűsége
- 164. a) Tengeri árkok legnagyobb mélysége
b) Hegyóriások legnagyobb magassága
- 165. a) A humusz mennyisége a barna erdőtalajban
b) A humusz mennyisége a mezőségi talajban
- 166. a) A Vörös-tenger sótartalma
b) A Fekete-tenger sótartalma

167. a) Az Alpok földtörténeti kora
b) A Pireneusok földtörténeti kora
168. a) A Csendes-óceán nagysága
b) Az Atlanti-óceán nagysága
169. a) A relatív páratartalom az erdős szavannában
b) A relatív páratartalom a trópusi esőerdőben
170. a) A Balaton mélysége
b) A Garda-tó mélysége
171. a) Az ősmasszívumok nemes- és színesfém gazdagsága
b) A lánchegységek nemes- és színesfém gazdagsága
172. a) A levegő szén-dioxid tartalma az alsólégkörben
b) A levegő nitrogéntartalma az alsólégkörben
173. a) Légnyomás a Ráktérítő mentén
b) Légnyomás a Baktérítő mentén
174. a) A dér kiválásának hőmérséklete
b) A zúzmara kiválásának hőmérséklete
175. a) A földrengések száma a mozgó lemezszegélyek következtében
b) A földrengések száma a vulkáni kitörések következtében
176. a) Az Alpok legnagyobb csúcsa
b) Az Andok legnagyobb csúcsa
177. a) A szárazföld kiterjedése a nyugati félgömbön
b) A szárazföld kiterjedése a keleti félgömbön
178. a) A nappalok hossza a Ráktérítőn III. 21-én
b) A nappalok hossza a Baktérítőn III. 21-én
179. a) Az évi középhőmérséklet a tierra caliente magassági övében
b) Az évi középhőmérséklet a tierra templada magassági övében
180. a) A napsugarak hajlásszöge hazánkban télen
b) A napsugarak hajlásszöge hazánkban tavasszal

RELÁCIÓANALÍZIS TÍPUSÚ FELADATOK

Útmutató: Ezek a feladatok összetett mondatokból állnak. Az összetett mondat első része egy állítás, a második része pedig egy indoklás. Az állítások és indoklások vagy igazak, vagy hamisak. Az igaz állítások és indoklások vagy közvetlen összefüggésben vannak egymással, vagy pedig nincs közöttük ilyen kapcsolat. Így jön létre az alábbi öt variáció.

	Állítás	Indoklás	Összefüggés
A.	igaz	igaz	van
B.	igaz	igaz	nincs
C.	igaz	hamis	nincs
D.	hamis	igaz (önmagában)	nincs
E.	hamis	hamis	nincs

Feladat: keresse ki az egyes feladatoknak megfelelő variációt és azt az értékelő lapon X jellel jelölje!

181. A talajon átszivárgó csapadékvíz erősebben oldja a mészkövet, mert a talaj élővilága által termelt oxigén fokozza a hatását.
182. A sarkantyúk építése megszünteti a zátonyképződést, mert a sarkantyúk növelik a folyóvíz sebességét, és ezzel fokozzák a folyó munkavégző képességét.
183. A fiatal lánchegységek feketekőszén lelőhelyekben gazdagok, mert a vulkáni tevékenység elősegítette a kőszén keletkezését.
184. A trópusi sivatagi éghajlat a Ráktérítő és a Baktérítő mentén alakult ki, mert ez a két övezet egész évben a felszálló légáramlás hatása alatt áll.
185. Az egyenlítői tájak fő gazdasági növényei az olaj- és kókuszpálma, kakaó, banán, mert e növények csapadék- és hőigényesek.
186. A tengervíz már +2°C –on megfagy, mert a tengervíz sót tartalmaz.
187. A kisugárzási köd legtöbbször télen keletkezik, mert ebben az évszakban a leghosszabbak az éjszakák.
188. A Pacifikus-hegységrendszer felépítésében nagy a magmás kőzetek szerepe, mert a hegységrendszer az óceáni és a szárazföldi lemez ütközésekor fellépő heves andezitriolitos vulkáni tevékenység kíséretében jött létre.
189. A hőmérsékleti (termikus) egyenlítő váltakozva az északi, majd a déli félgömbön a kontinensek belsejébe tolódik, mert nyáron a tenger nagyobb mértékben melegszik fel, mint a szárazföld.
190. A mészkőhegységben ritka a felszíni vízfolyás, mert ha kiirtják a mészkővidék erdőseit, a csapadék gyorsan lemossa a lassan képződő értékes talajt.

191. Az aprózódással a kőzeteknek csak a kémiai tulajdonságai változnak meg, mert a kőzet darabokra esik, darabjainak mérete csökken, összfelülete nő.
192. A hosszúsági köröket délkörnek (meridiánnak) is nevezik, mert minden, az adott hosszúsági körön fekvő helyen ugyanakkor delel a Nap.
193. Peru halászata a világranglistán előkelő helyet foglal el, mert a partjai előtt áramló Benguela hideg tengeráramlás kedvező feltételeket biztosít a halászhoz.
194. A sivatagok területén a kőzetek mállása rohamos, mert a hőmérséklet igen nagy ingása miatt gyorsan aprózódnak a kőzetek.
195. Minden irányú távolságmérésre csak a nagy méretarányú térképek alkalmasak, mert kis területet ábrázolnak, így itt a legkisebb a torzítás.
196. Az Egyenlítő vidékén nagyarányú a mállás, mert az állandóan magas hőmérséklet és a bő csapadék gyorsítja a folyamatot.
197. A sztrátóvulkán vulkáni kiömlése kőzetekből és tufából áll, mert a többszöri működés eredményeként először törmelék, majd láva kerül a felszínre.
198. Földünk Nap körüli keringését Foucault francia fizikus ötletes kísérlettel igazolta, mert a párizsi Pantheon kupolájában felfüggesztett ingája az alája hintett homokba vonalakat rajzolt, amelyek küllőszerűen metszették egymást.
199. A Dunántúli-középhegység egyes területein 100 méterrel csökkent a karsztvízszint, mert a lakosság vízellátásához és az öntözéshez egyre több karsztvizet kell kiemelni a felszínre.
200. A ciklonok mérséklék hazánk időjárását, mert nyáron csapadékot, télen pedig meleg tengeri levegőt szállítanak.